

dr inż. Anna Gondek
Wydział Ekonomii i Zarządzania
Uniwersytet Zielonogórski

Rozwój gospodarczy i brak nierówności społecznych

– o połączeniu koniecznego z niemożliwym

1. Pojęcie rozwoju i wzrostu gospodarczego

W teorii i praktyce ekonomicznej funkcjonuje pojęcie rozwoju i wzrostu gospodarczego. Pomiedzy tymi terminami istnieją różnice, o czym poniżej, jednak często bywają one używane zamiennie (Nawrot 2010, s. 113). Różnice wynikają już z samych definicji rozwoju i wzrostu bez przymiotnika „gospodarczy”. Rozwój oznacza „proces przeobrażeń, zmian, przechodzenia do stanów lub form bardziej złożonych lub pod pewnym względem doskonalszych; także pewne (wyższe) stadium tego procesu, rozkwit, rozrost ...”. Natomiast wzrost to „stawanie się coraz większym liczbowo, ilościowo lub przestrzennie; stawanie się intensywniejszym; powiększanie się, zwiększanie się” (*Słownik Języka Polskiego* 1998, s. 123, 818). Gdy coś rozwija się, staje się jakościowo lepsze lub przynajmniej inne, a gdy rośnie – zwiększa się ilościowo i mimo różnic interpretacyjnych należy podkreślić, że rozwój gospodarczy obejmuje zmiany ilościowe, jakościowe i strukturalne, a wzrost – zmiany ilościowe, stąd też jest łatwo kwantyfikowalny (Nawrot 2010, s. 114; Noga 2000, s. 49; Oziewicz 1998, s. 139, 140).

Rozwój gospodarczy to „historyczny (długofalowy) proces takiej wewnętrznej ekonomicznej i społecznej transformacji kraju, która doprowadza do powstania społeczeństwa poszukującego dróg poprawy swojej sytuacji gospodarczej i zorganizowanego w sposób umożliwiający i zachęcający obywateli do inwestowania w kapitał materialny, ludzki i intelektualny, niezbędny do nieprzerwanej jego akumulacji” (Nasiłowski 2004, s. 377, 378). Inną definicję, choć zbieżną z powyższą, podaje M. Noga: „rozwój gospodarczy obejmuje wzrost gospodarczy i postęp cywilizacyjny” (Noga 2000, s. 55). Natomiast wzrost gospodarczy jest rozumiany jako „powiększenie się realnej wartości produktu krajowego brutto w gospodarce, najczęściej w okresie roku” (Nawrot 2010, s. 113) czy też „stałe zwiększanie zdolności danego kraju do produkcji towarów i usług pożądaných przez ludzi” (Nasiłowski 2004, s. 377, 378). Rozwój gospodarczy jest więc pojęciem szerszym niż wzrost gospodarczy (Noga 2000, s. 49).

2. Teorie rozwoju i wzrostu gospodarczego

W teorii ekonomii powstało wiele teorii rozwoju i wzrostu gospodarczego. Poniżej zaprezentowano najważniejsze teorie najpierw rozwoju gospodarczego, jako pojęcia szerszego niż wzrost gospodarczy, a następnie główne nurty w teorii wzrostu gospodarczego.

Na uwagę zasługują teorie rozwoju gospodarczego Karola Marksa, Walta Rostowa, Daniela Bella, koncepcje trzech sektorów gospodarki, koncepcja rozwoju równoważonego (*sustainable development*) i rozwoju inteligentnego.

Koncepcja rozwoju formacji społecznych jest szeroko opisana w literaturze. W skrócie rzecz ujmując sprowadza się ona do powstawania wspólnot na drodze ewolucyjnego rozwoju od wspólnoty pierwotnej do komunizmu, co zaprezentowano na rysunku 1.

Rysunek 1. Koncepcja rozwoju formacji społecznych K. Marksa

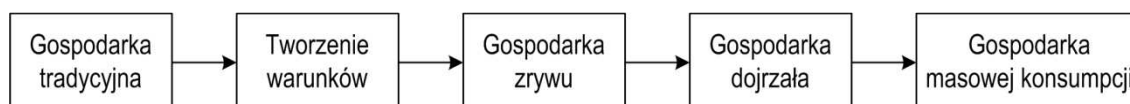

Źródło: opracowanie własne na podstawie (Noga 2000, s. 55).

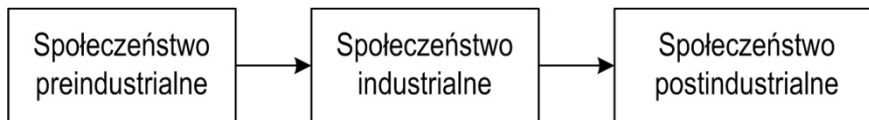
Chociaż koncepcji rozwoju gospodarczego i społecznego K. Marksa nie potwierdziły żadne dowody empiryczne, logiczne czy teoretyczne, to jednak stała się ona tak popularna wśród społeczeństwa Francji, Wielkiej Brytanii czy USA, że niejako w odpowiedzi na nią powstały koncepcje konkurencyjne, a wręcz opozycyjne do niej (Noga 2000, s. 56).

W 1960 roku Walt Witman Rostow opublikował „*Studia wzrostu gospodarczego: manifest niekomunistyczny*” ukazując pięć stadiów rozwoju gospodarek (Stankiewicz 1998, s. 507, 508), co przedstawiono na rys. 2. Podobną koncepcję przedstawił Daniel Bell (rys. 3).

Rysunek 2. Stadia rozwoju gospodarek W.W. Rostowa

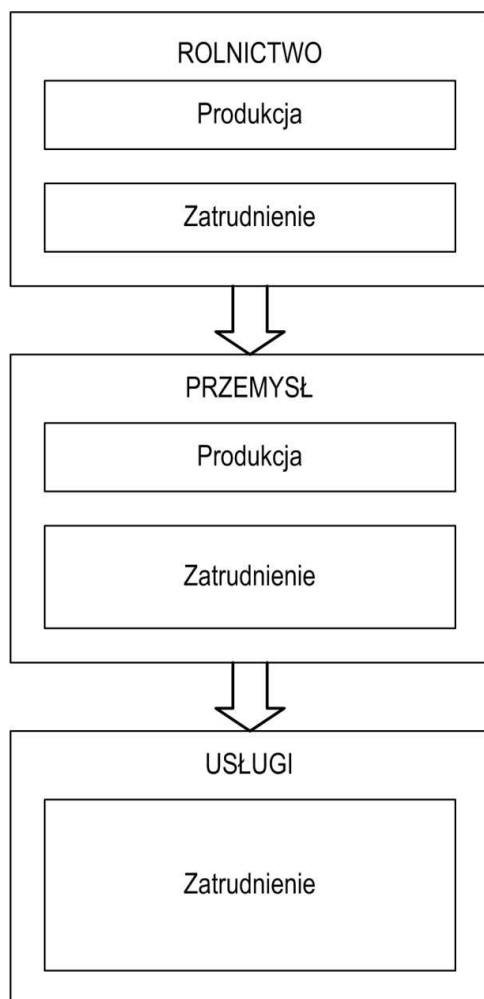

Źródło: opracowanie własne na podstawie (Noga 2000, s. 56).

Rysunek 3. Stadia rozwoju gospodarek D. Bella

Źródło: opracowanie własne na podstawie (Noga 2000, s. 56).

Kolejną koncepcją rozwoju gospodarczego jest teoria trzech sektorów gospodarki powstała w latach trzydziestych XX wieku (rys. 4). Jej autorzy: Allan Fisher, Colin Clark i Jean Fourastie uznali, że rozwój gospodarki światowej ewoluuje od gospodarki opartej na rolnictwie, w której odbywa się dominująca część produkcji i jest skoncentrowane zatrudnienie, następnie zatrudnienie zaczyna się zwiększać w przemyśle, by w końcu zatrudnieni w rolnictwie i przemyśle przeszli do pracy w sektorze usług (Noga 2000, s. 56).

Rysunek 4. Koncepcja trzech sektorów gospodarki

Źródło: opracowanie własne na podstawie (Noga 2000, s. 56).

W latach osiemdziesiątych ubiegłego wieku powstała koncepcja rozwoju zrównoważonego (*sustainable development*), której twórcami są D. Pearce, E. Barbier, A. Markandy i R. Tumer (Noga 2000, s. 58). Autorzy ci zaproponowali taki proces zmian społecznych, gospodarczych i środowiskowych, który zapewnia równowagę pomiędzy zyskami i kosztami rozwoju w perspektywie przyszłych pokoleń. W ostatnich latach pojawiła się koncepcja inteligentnego rozwoju, jako rozwijającego takie obszary, jak edukacja, badania naukowe i innowacje, społeczeństwo cyfrowe.

Kolejnym zagadnieniem są teorie wzrostu gospodarczego. Przede wszystkim należy podkreślić, że w teoriach wzrostu gospodarczego istnieją dwa rodzaje problemów: pierwszy – związany z określeniem czynników wpływających na wzrost PKB długookresowo, i drugi – związany z określeniem warunków sprzyjających równomiernemu wzrostowi gospodarki, czyli warunków równowagi dynamicznej i ukształtowaniem mechanizmów przystosowawczych gospodarkę do równowagi (Noga 2000, s. 49).

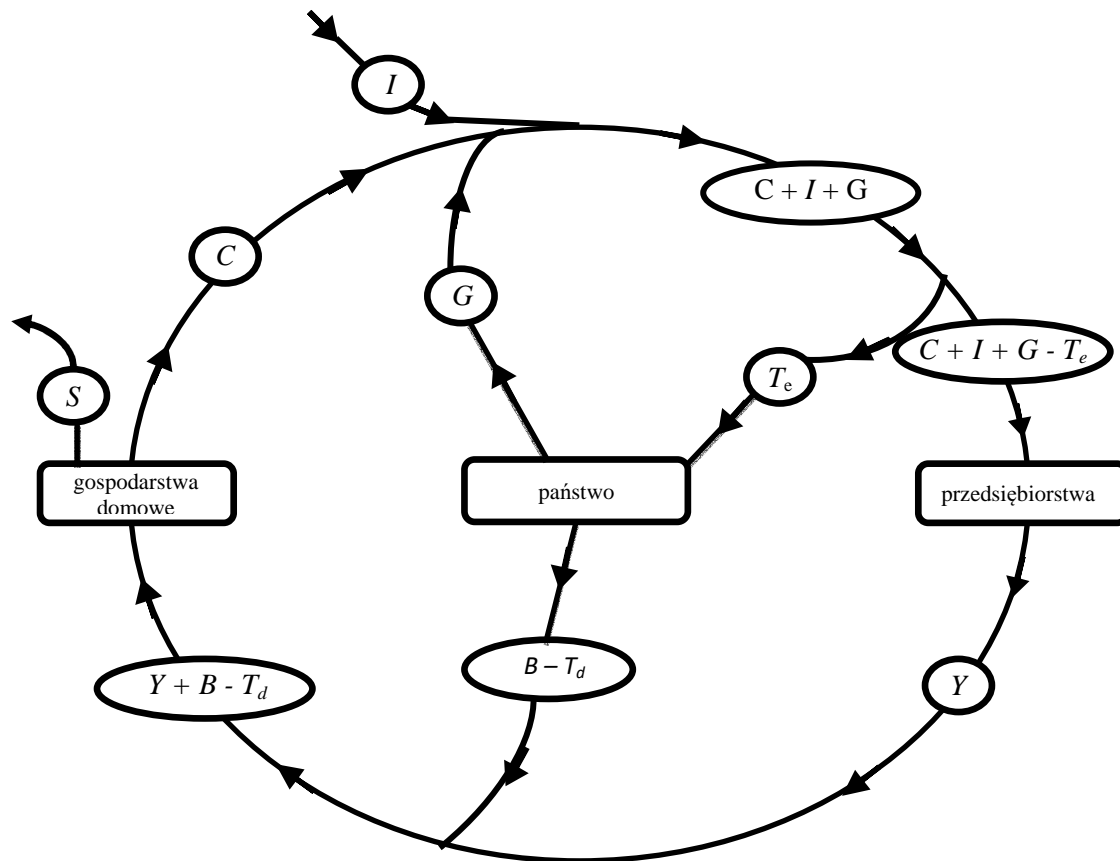
W literaturze przedmiotu istnieje podział na modele egzogeniczne i endogeniczne. Egzogeniczne modele wzrostu gospodarczego, nazywane również neoklasycznymi, podałowymi bądź długookresowymi, dominowały przez okres 40 lat, tj. w latach 1945-1985. Teoria egzogenicznego wzrostu zakłada, że wzrost gospodarczy jest wynikiem oddziaływania trzech czynników, tj.: wzrostu liczby pracujących, wzrostu nakładów kapitału (maszyn i budynków), osiąganemu dzięki wysokiej relacji inwestycji do PKB, postępu naukowo-technicznego, któremu przypisywano charakter egzogeniczny czyli niezależny od polityki gospodarczej. Ze względu na krytykę tych modeli w wyniku ujawnienia się ich słabości, bowiem zauważono brak realnej konwergencji między krajami zamożnymi a ubogimi, powstały modele endogeniczne.

Teoria endogenicznego wzrostu to teoria ekonomiczna wyjaśniająca procesy i mechanizmy rozwoju gospodarczego, powstała w końcu lat 80-tych. W modelu endogenicznego wzrostu uwzględniono trzy zjawiska stojące w sprzeczności z teorią egzogenicznego wzrostu, tj. postęp techniczno-organizacyjny nie jest egzogeniczny, a na tempo rozwoju technologii wpływa polityka państwa, konkurencja rynkowa i wysoki rozwój rynku kapitałowego ułatwia przedsiębiorstwom finansowanie ryzykownych inwestycji, nie liczba pracujących, ale jakość kapitału ludzkiego wpływa na wzrost gospodarczy. Wnioski z tej teorii na gruncie empirycznym sprowadziły się do *consensusu waszyngtońskiego*.

W teorii endogenicznego wzrostu uwypuklono rolę przedsiębiorstw w tworzeniu wzrostu gospodarczego. A zatem z jednej strony przedsiębiorstwa wpływają na wzrost

gospodarczy w kraju poprzez np. inwestycje w kapitał obrotowy, ale także na jakość kapitału ludzkiego – poprzez inwestycje w ten rodzaj kapitału. Z drugiej strony w przedsiębiorstwach też następuje wzrost i ich rozwój. Wzrost i rozwój pojedynczego przedsiębiorstwa, a także przedsiębiorstw jako grupy uczestników w ruchu określonym (rys. 5), skutkuje wzrostem PKB i rozwojem społeczno-gospodarczym.

Rysunek 5. Ruch okrężny w gospodarce

Źródło: D. Begg, S. Fischer, R. Dornbusch (1995), *Ekonomia. Makroekonomia*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa, s. 32.

Każda z koncepcji dotyczy obszarów działalności ludzkiej, czy to pojedynczych jednostek, gospodarstw domowych czy przedsiębiorstw. W literaturze makroekonomicznej istnieje koncepcja ruchu okrężnego, która obrazuje powiązania pomiędzy gospodarstwami domowymi, przedsiębiorstwami i państwem (Begg, Fischer, Dornbusch 2000, s. 23, 31, 35). Powiązania te są wzajemnie bezpośrednie i sprzężone zwrotnie. Ze względu na powiązania, rozwój i wzrost u jednego z uczestników życia gospodarczego powoduje zmiany u innego uczestnika. Na gospodarkę składają się podmioty gospodarcze (gospodarstwa domowe i przedsiębiorstwa) oraz jednostki państwowe (Begg, Fischer, Dornbusch 1995, s. 19). Zagadnienia te objęte są rachunkami narodowymi i opisane odpowiednimi formułami. Na szczególną uwagę ze względu na powiązanie

gospodarstw domowych, przedsiębiorstw i państwa zasługują wzory (Begg, Fischer, Dornbusch 2000, s. 23, 30, 35):

PKB w cenach rynkowych $\equiv C + I + G$, jeśli C, I, G są wyrażone w cenach rynkowych,

PKB w cenach czynników produkcji $\equiv C + I + G - T_e$,

PKB w cenach czynników produkcji $\equiv C + S - B + T_d$,

$S + T_d + T_e \equiv I + G + B$ oraz $S - I \equiv G + B - T_d + T_e$, a po włączeniu transakcji z zagranicą:

PKB w cenach czynników produkcji $\equiv C + I + G + X - Z - T_e \equiv C + I + G + NX - T_e$,

gdzie:

C – konsumpcja,

B – wypłaty transferowe,

S – oszczędności gospodarstw domowych,

T_d – podatki bezpośrednie, nakładane na dochody (płace, czynsze, odsetki i zyski)

T_e – podatki pośrednie, inaczej podatki od wydatków (np. VAT czy akcyza)

I – inwestycje przedsiębiorstw,

G – wydatki państwa na dobra i usługi (np. płace urzędników państwowych i żołnierzy, funkcjonowanie urzędów, szpitali, szkół czy inwestycje infrastrukturalne)

B – płatności transferowe i zasiłki,

X – eksport,

Z – import,

NX – eksport netto czyli eksport minus import.

Teoria ta silnie akcentuje powiązanie polityki państwa, przedsiębiorstw i gospodarstw domowych. Ukazuje sprzężenia zwrotne i bezpośrednie relacje. Gdy u jednego z uczestników gospodarki zachodzą pozytywne zmiany, jak wzrost wyrażony w pieniądzu, to jest on odczuwalny u pozostałych uczestników.

1. Miary wzrostu i rozwoju gospodarczego

W celu opisanie rozwoju i wzrostu gospodarczego niezbędne jest przeanalizowanie wybranych miar ukazujących zjawisko rozwoju i wzrostu gospodarczego. Miary te podzielić można ze względu na ich charakter (stąd też wyróżnia się ilościowe i jakościowe), a także pod kątem stopnia agregacji na syntetyczne, szczegółowe i symptomatyczne (Marciniak 2006, s. 361)¹. Początkowo rozwój gospodarczy rozpatrywano jedy-

¹ Mierniki syntetyczne są ogólnym sposobem charakterystyki rozwoju społeczno-gospodarczego (PKB, PNB, DN i in.) w ujęciu absolutnym i per capita, również dynamika tych wskaźników, struktura w wy-

nie pod kątem ilościowym, przy zastosowaniu takich miar jak PKB (Produkt Krajowy Brutto) i jego dynamika, PNB (Produkt Narodowy Brutto) czy DN (Dochód Narodowy). Jednak z upływem lat uznano, że miary takie są niewystarczające. Dlatego też od lat 90. ubiegłego wieku podejmowane są próby znalezienia miar uwzględniających, oprócz czynników ekonomicznych, aspekty związane z poziomem życia. Proponowane miary uwzględniają elementy polityczne, demograficzne i społeczne, dzięki czemu jasniej widać różnice między państwami (Nawrot 2010, s. 114). Do stosunkowo nowych zastrzeżeń wymienianych pod adresem należy zaliczyć zarzuty związane z globalizacją i transnarodową działalnością korporacji i tym samym trudnościami związanymi z ustaleniem miejsca tworzenia PKB (Van den Berg 2007, s. 12-14).

Jedną z takich miar jest tzw. „zielony” PKB, czyli *Green Gross Domestic Product* (GGDP), który ukazuje wpływ wzrostu gospodarczego na środowisko naturalne, natomiast trwały dobrobyt ekonomiczny reprezentowany jest przez ISEW, czyli *Indeks of Sustainable Economic Welfare*². Istnieje również wskaźnik autentycznego postępu GPI, czyli *Genuine Progress Indicato*.

Ponadto na uwagę zasługuje powszechnie już używany wskaźnik rozwoju społecznego HDI (*Human Development Index*). Został wprowadzony w 1993 r. przez Organizację Narodów Zjednoczonych dla celów porównań międzynarodowych. Na wartość tego wskaźnika składają się wskaźniki ukazujące oczekiwaną długość życia, średnią liczbę lat edukacji otrzymanej przez mieszkańców w wieku 25 lat i starszych, oczekiwaną liczbę lat edukacji dla dzieci rozpoczynających proces kształcenia oraz dochód narodowy w przeliczeniu na mieszkańca. Tym samym HDI daje zdecydowanie szerszy niż PKB obraz poziomu dobrobytu gospodarczego.

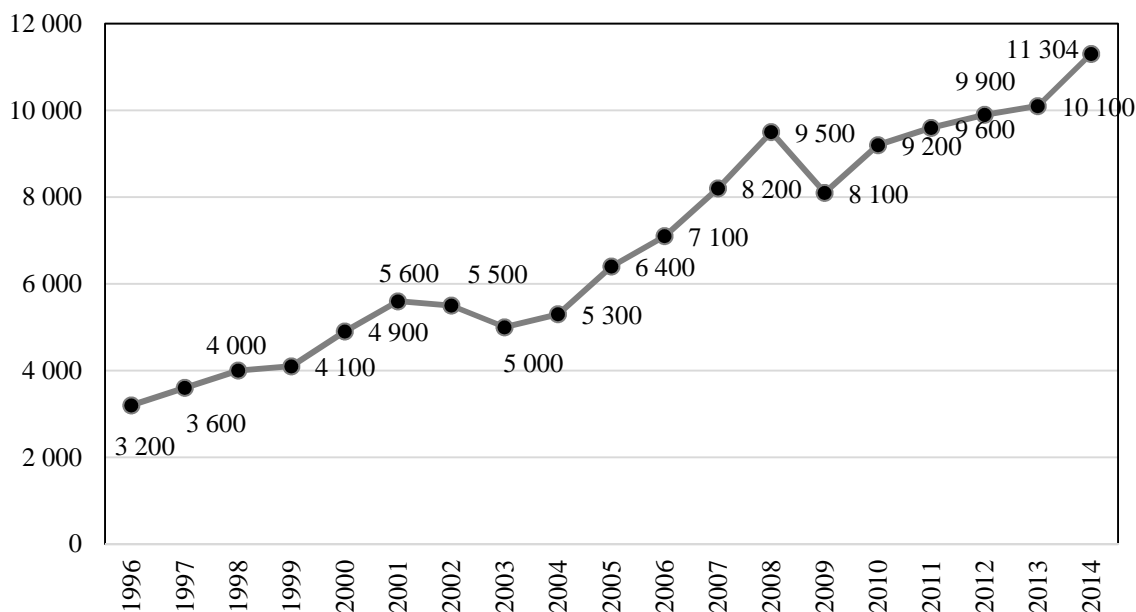
tworzaniu i podziale na poziomie regionalnym i na skalę całej gospodarki państwa. Mierniki szczegółowe odnoszą się do wybranych dziedzin rozwoju gospodarczego przykładowo jak dynamika i efekty inwestycji oraz struktura i stopa inwestycji, liczba wynalazków, liczba lekarzy, długość życia, poziom wykształcenia i in. Mierniki symptomatyczne opisują również wybrane dziedziny działalności, ale wskazują na ogólny poziom i dynamikę rozwoju gospodarczego, przykładowo liczba komputerów w przeliczeniu na 100 gospodarstw domowych.

² W literaturze przedmiotu funkcjonuje również nazwa wskaźnika ekologicznych bogactw naturalnych Daly’ego i Cobba.

2. Kształtowanie się wybranych miar ekonomicznych ukazujących wzrost gospodarczy a nierówności społeczne

Pomimo prawdziwości koncepcji ruchu okrężnego przedstawionej powyżej, należy podkreślić, że ma ona charakter modelu. Model ten, opierając się na zagregowanych zmiennych, nie jest w stanie ukazać zjawisk o mniejszym zasięgu; model ten mówi o dochodach, ale nie ujmuje już np. rozwarstwienia dochodów.

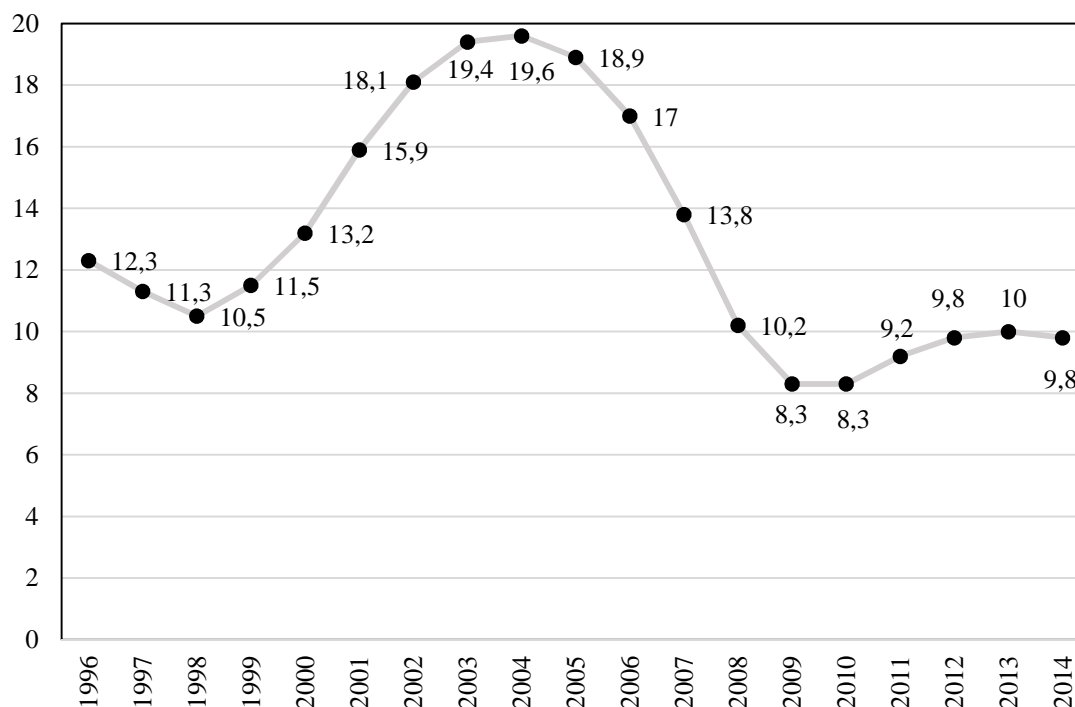
Rysunek 5. PKB per capita w Polsce w walucie euro w latach 1996-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EUROSTAT.

Współczesna polityka gospodarcza postrzega problem wzrostu również przez pryzmat nierówności społecznych. Jak sprawić, by wraz z rozwojem i wzrostem społeczno-gospodarczym grupa beneficjentów tych procesów obejmowała jak najszerszą część społeczeństwa? Jak dotąd jest to problem nierozwiązany. Dla zobrazowania sytuacji w zakresie wzrostu gospodarczego i nierówności społecznych w Polsce w latach 1996-2014 przedstawiono wybrane zmienne. PKB *per capita* w Polsce zaprezentowano na rysunku 5.

Analiza z wykorzystaniem klasycznej metody najmniejszych kwadratów pozwala na wyciągnięcie następujących wniosków: w badanym okresie PKB *per capita* rosło, funkcja trendu opisująca to zjawisko jest postaci $y = 440,24 t + 2471,5$ ($R^2 = 0,95$), co oznacza, że PKB na osobę wzrastało średnio o 440,24 euro rocznie. Tendencja rozwojowa zjawiska świadczy o pozytywnych zmianach zachodzących w gospodarce. Czy jednocześnie w tym czasie spadało bezrobocie? Czy zarobki w tym czasie rosły? Na wykresie 6 ukazano stopę bezrobocia wg BAEL.

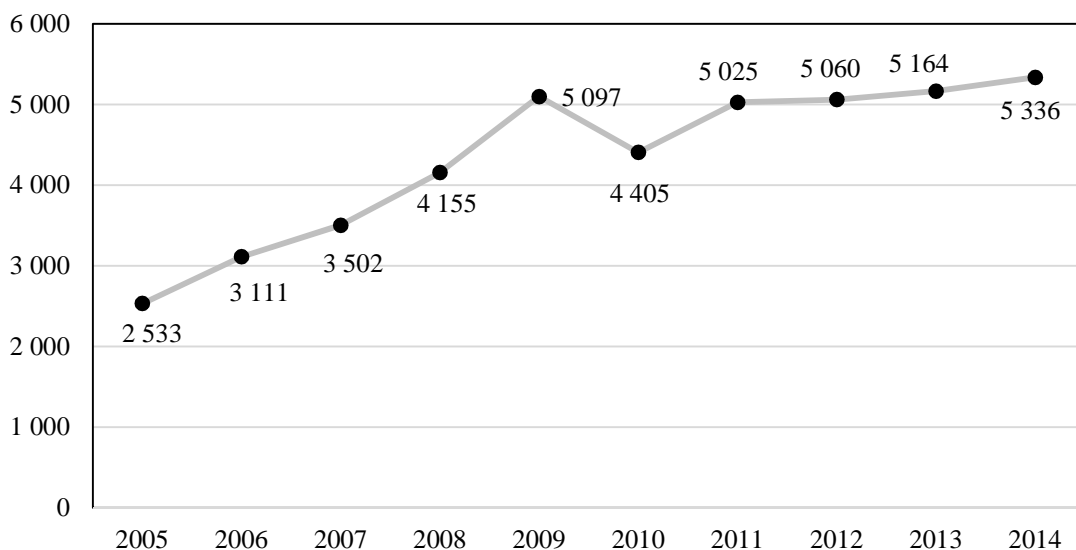
Rysunek 6. Stopa bezrobocia w Polsce w latach 1996-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EUROSTAT.

Jak zaprezentowano na rysunku, stopa bezrobocia w Polsce spadała od początku analizowanego okresu do 1998 roku, a od tego roku do 2004 roku rosła, by w 2004 roku – tj. roku wejścia do UE – osiągnąć wartość 19,6%. Następnie stopa bezrobocia malała do 2009 roku i wówczas wyniosła 8,3%. Jednak kryzys gospodarczy, który dotknął gospodarkę światową, również odbił się na gospodarce Polski; mimo wszystko stopa bezrobocia nie wzrosła znacząco, bo z wartości 8,3% w 2009 roku do 9,8% w 2014 roku.

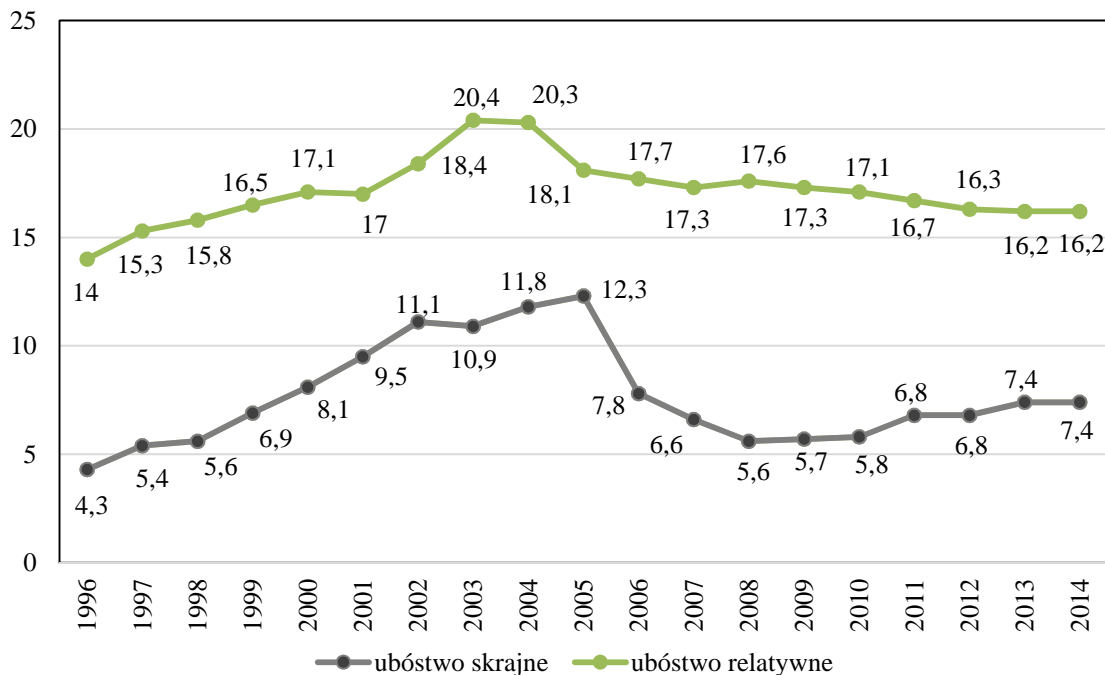
Warto ponadto zapytać o kształtowanie się dochodów Polaków w tym czasie. Do tego celu zebrano dane statystyczne ukazujące medianę zarobków w Polsce (rys. 7). Aktualnie na stronie internetowej EUROSTAT dostępne są dane z lat 2005-2014.

Łatwo zauważyć, że zarobki Polaków w analizowanym okresie rosły. Funkcja trendu opisująca to zjawisko jest postaci $y = 297,76 t + 2697,6$ (przy dopasowaniu danych teoretycznych do empirycznych 0,84), co oznacza, że wynagrodzenie na osobę wzrastało średnio o prawie 300 euro rocznie. Tendencja rozwojowa zjawiska świadczy o pozytywnych zmianach zachodzących w gospodarce.

Rysunek 7. Mediana zarobków w Polsce w latach 2005-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych EUROSTAT.

Podsumowując, PKB *per capita* rośnie, stopa bezrobocia w ostatnich latach nieznacznie wzrosła, wynagrodzenie wykazuje tendencję wzrostową. Czy jednocześnie beneficjentami tych pozytywnych procesów jest większość społeczeństwa? Jeśli tak, to np. wskaźniki ubóstwa powinny to potwierdzać poprzez tendencję malejącą w kształtowaniu się tych zjawisk. Wskaźnik ubóstwa skrajnego i relatywnego zaprezentowano na rysunku 8.

Rysunek 8. Wskaźniki ubóstwa skrajnego i relatywnego w Polsce w latach 1996-2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Granica ubóstwa skrajnego to wartość koszyka dóbr i usług absolutnie koniecznych do utrzymania funkcji życiowych człowieka i jego sprawności psychofizycznej. W koszyku tym, nazywanym koszykiem minimum egzystencji lub koszykiem minimum biologicznego, znajdują się te dobra i usługi, których odłożenie w czasie może prowadzić do biologicznego wyniszczenia i zagrożenia życia, zatem jest to żywność i utrzymanie mieszkania. Natomiast ubóstwo relatywne (względne) odnosi się do przeciętnego poziomu życia w danym kraju, mierzonego na ogół wysokością przeciętnych dochodów czy też wydatków i z tej przyczyny ma zmienną wartość.

Analizując powyższy wykres można dojść do wniosku, że powoli w ostatnich latach zmniejsza się odsetek osób zagrożonych ubóstwem relatywnym, co jest zjawiskiem pozytywnym, z drugiej jednak strony, nasila się zjawisko ubóstwa skrajnego, co z kolei jest zjawiskiem bardzo negatywnym.

3. Podsumowanie

Można mówić o pewnym paradoksie – bowiem z jednej strony zauważyć można pozytywne zmiany w kluczowych wskaźnikach ukazujących wzrost gospodarczy – wzrost PKB *per capita*, spadek bezrobocia, a następnie jego stały poziom poniżej 10%, wzrost dochodów. Ponadto wskaźnik ubóstwa relatywnego zmalał w ostatnim dziesięcioleciu i wydaje się, że ten trend utrzyma się. Z drugiej zaś strony narasta ubóstwo skrajne. Rośnie zatem liczba osób, które nie doświadczają i prawdopodobnie nie doświadczą korzyści wynikających z rozwoju gospodarczego Polski. Dochody takich osób pozwalają jedynie na egzystencję, a tym samym nie mają środków na kształcenie siebie i własnego potomstwa, na zdobywanie kwalifikacji i uzyskanie lepiej płatnej pracy. W grupie takich osób są zapewne takie, które nie są zainteresowane poprawą swojego bytu i z tej przyczyny nie da się wyeliminować ubóstwa skrajnego, tak jak istnieje stopa naturalnego bezrobocia. Jednak wzrost ubóstwa skrajnego przy zmniejszającej się liczebności populacji Polski powinien być sygnałem ostrzegawczym dla prowadzących politykę gospodarczą i społeczną. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej opracowało *Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020: Nowy wymiar aktywnej integracji*. Aktualnie wg danych GUS co dziesiąta osoba z wykształceniem podstawowym dostaje prace, a najwyższy wskaźnik zatrudnienia występuje w odniesieniu do osób z wykształceniem wyższym i policealnym. Podział ten wskazuje na jedyną chyba drogę do niwelowania nierówności społecznych – poprzez podnoszenie jakości kapitału ludzkiego.

Nie jest możliwe, ażeby korzyści z rozwoju gospodarczego rozkładały się równomiernie w społeczeństwie. Sam rozwój, jak i gospodarka rynkowa, opierają się na nierówności i konkurencji. Presja rozwoju – czy to gospodarek jako całości, czy przedsiębiorstw, czy też gospodarstw domowych i osób je tworzących – sprawia, że inne podmioty nie nadążają w wyznaczonym przez innych tempie.

Literatura

1. Begg D., Fischer S., Dornbusch R. (1995), *Ekonomia. Makroekonomia*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa.
2. Begg D., Fischer S., Dornbusch R. (2000), *Ekonomia. Makroekonomia*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa.
3. Malaga K., *O niektórych dylematach teorii wzrostu gospodarczego i ekonomii*, <http://www.pte.pl/pliki/2/12/K.%20Malaga.pdf> (5.01.2016).
4. Marciniak S. (2006), *Makro- i mikroekonomia, Podstawowe problemy*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
5. Stankiewicz W. (1998), *Historia myśli ekonomicznej*, Państwowe Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa.
6. Nawrot K.A. (2010), *Wzrost i rozwój gospodarczy w teorii i praktyce*, w: E. Skawińska, K.G. Sobiech-Grabka, K.A. Nawrot (red.), *Makroekonomia. Teoretyczne i praktyczne aspekty gospodarki rynkowej*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa.
7. *Słownik Języka Polskiego* (1998), Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa, t. 3.
8. Noga M. (2000), *Makroekonomia*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej we Wrocławiu, Wrocław.
9. Nasiłowski M. (2004), *System rynkowy. Podstawy mikro- i makroekonomii*, Wyd. Key Text, Warszawa.
10. Oziewicz E. (1998), *Zagraniczne inwestycje bezpośrednie w rozwoju gospodarczym krajów Azji Południowo-Wschodniej (ASEAN)*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk.
11. Van den Berg J.M. (2007), *Abolishing GDP*, “TI Discussion Papers”, No. 07-019/3.

Streszczenie

Rozwój gospodarczy i brak nierówności społecznych – o połączeniu koniecznego z niemożliwym

W artykule przedstawiono pojęcie rozwoju i wzrostu gospodarczego, a także kluczowe teorie związane z tymi pojęciami. Zaprezentowano podstawowe miary rozwoju i wzrostu gospodarczego, a także zaprezentowano dane statystyczne dla Polski w latach 1996-2014 ukazujące wybrane miary wzrostu gospodarczego i nierówności społecznych. Dokonano analizy trendów z wykorzystaniem klasycznej metody najmniejszych kwadratów.

Słowa kluczowe: rozwój i wzrost gospodarczy, ubóstwo skrajne, ubóstwo relatywne.

Summary

The economic development and the lack of social inequalities – about the connection necessary from impossible

In the article the development and the growth in the economy, as well as crucial theories associated with these notions were presented. Basic measures of the development and the growth in the economy were presented, as well as statistical data in Poland since 1996 till 2014 about chosen measures of the growth in the economy and social inequalities were shown. The analysis of trends with using the classic least squares method was done in the paper.

Key words: the economic development and the economic growth, relative poverty, extreme poverty.